

למען יזמרך כבוד ולא ידום – אז והיום

מזמור ל בתהילים (מזמור שיר חנוכת הבית לדוד) נאמר על ידינו בשגרת היומיום בתפילה ובאירועי הודיה ושמחה על יציאה ממשבר. הוא מתאר תנועה מתמדת של רגעי ירידה ועליה נסיקה ונפילה – 'ארוממך כי דילתני..העלית מן שאול נפשי'. כל אלו שזורים בהודיה גדולה על היפוך הקושי לטובה – 'הפכת מספדי למחול לי'. בסופו של המזמור מסיים דוד במילות שבח כלליות המביעות את תחושת ההודיה המתמדת בחייו – 'למען יזמרך כבוד ולא ידום'. מילים אלו מביעות התמדה בהודיה ובשבח לה'.

פרק זה בכלל ופסוקי הסיום מתבארים בעומק רב באמצעות השוואה וחיבור למעשיו של אהרון במות בניו.

בשבת האחרונה קראנו את אחד מרגעי הקושי והטראומה הגדולים בתורה בסיפור מות בני אהרון, נדב ואביהוא. בשיאה של שמחת חנוכת הבית, העלאת קרבנות החטאת והעולה שכיפרו על מעשה העגל והובילו לקרבת ה', ירדה אש משמים והרגה את בני אהרון. זהו שבר כפול וכאב פולח.

'יידום אהרון'. תגובתו מעוררת השתאות והיא נלמדת כסמל ומופת לתגובה נוכח משבר עמוק. חז"ל מלמדים במסכת ברכות (ו,ב) ששכרו של המנחם בנוכחותו בבית האבלים היא השתיקה: 'אגרא דביה טמיא – שתיקותא'. במונחים מקצועיים ניתן לומר שהוא התרומם למדרגה של קבלה והשלמה, וללא כל ניסיון של הכחשה ומיקוח עם מעשה ה', שככה נהג בו.

במסורת בית קוצק מובאת הדרכה נוספת המפנה לפרק ל בתהילים.

בעת פגישת הרב ליפמן חתנו של ר' שלמה מרדומסק (בעל 'תפארת שלמה') עם ר' מנחם מנדל מקוצק, ביקש הקוצקר לשמוע תורות מהאדמו"ר מרדומסק. אמר לו חתנו את הדברים הבאים:

חותני הצדיק ז"ל אמר: "באהרן הכהן כתוב "ויידום אהרן", וזוהי מדרגה גדולה, אבל דוד המלך עליו השלום הרחיק לכת למדרגה גבוהה עוד יותר, והוא אמר "למען יזמרך כבוד ולא ידום" (תהילים ל) שבעת צרה עוד היה מנגן ומזמר.

כששמע הרבי מקוצק דבר זה הפליג אותו מאוד, ואמר כי היטיב אשר דבר.

דוד המלך, כך עפ"י ה'תפארת שלמה', מתאר בסוף פרק ההודיה בו פתחנו את מגמתו הכללית להודות לה' ולדבר בשבח ה' לא רק כתיאור כללי של שבח מתמיד אלא כתוספת ועליה למדרגתו של אהרון – ולא ידום. לא די שהוא מכיל ומגיב באיפוק אצילי, הוא משבח ודובר את שבח ותהילת ה' ברגעים אלו. הוא מזמר משבח ואינו שוקט.

זוכים אנו בימים אלו לחזות בגיבורי כח אזורי אמונה של משפחות, הורים, אחים ובני זוג שאבדו את יקיריהם במלחמה. נוכחים אנו במופע גלוי וחשוף של זמרת ה' מעוררת השראה. בד בבד עם תחושות הכאב והאבדן הבכי והצער העמוק, נאמרים בפנינו, בידי רבים, דיבורים של הזדהות ושבח וקריאות של אמונה ותקווה גדולה בטוב ה' וקדושת עמו. הללו מפיחים אופטימיות ונותנים כח.

אנו העומדים במחיצתם זוכים לתחייתו של פרק תהילים שנאמר בידי בני דוד דור ישראלי אמוני. מכוחם ובזכותם של קדושי המערכה נזמר ולא ניידום.